

Հայաստանի Հանրապետության տարածքային
կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի
« » -ի 2021 թվականի թիվ -Ա
հրամանի

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԼՈՒՈՒ ՄԱՐԶԻ

2017-2025 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ

ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԲԽՈՂ

2022 ԹՎԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

ՎԱՆԱՁՈՐ - 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ	3
ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	4
I.ԱՂՔԱՏՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ ՄԱՐԶՈՒՄ	5
II.ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՓՄՁ ԵՎ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՏՎԱԾ	5
III.ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ	7
IV.ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ	8
V. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	10
VI. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏ	11
6.1. Կրթություն	11
6.2. Մշակույթ, սպորտ և երիտասարդության հարցեր	14
6.3 Առողջապահություն	14
6.4 Սոցիալական պաշտպանություն	15
VII.ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ	17
7.1. Ճանապարհաշինություն	17
7.2. Զրամատակարարում և ջրահեռացում	19
7.3. Գազամատակարարում	19
7.4. Էներգետիկա	20
VIII.ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ	20
IX. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐ	21
9.1 Տարածքային կառավարում	23
9.2 Տեղական ինքնակառավարում	23
9.3 Քաղաքացիական հասարակություն	24
9.4 Արտակարգ իրավիճակներ բնակչության և տարածքների պաշտպանություն	24
X. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ	26
XI. ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ 2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ	27
XII. ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	27

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

ՀՀ	Հայաստանի Հանրապետություն
ՀՀՌ	Հայաստանի զարգացման ռազմավարություն
ՀՏՀՌ	Հայաստանի տարածքային զարգացման ռազմավարություն
ՀՏՀՀ	Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ
ԵՄ	Եվրոպական Միություն
ՀՆԱ	Համախառն ներքին արդյունք
ՏԻՄ	Տեղական ինքնակառավարման մարմին
ՄԳ	Մոնիտորինգ և գնահատում
ԱՎԾ	Ազգային վիճակագրական ծառայություն
ՍՊԸ	Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
ՏՀ	Տարածքային զարգացում
ՏՀՌ	Տարածքային զարգացման ռազմավարություն
ՄՀՌ	Մարզի զարգացման ռազմավարություն
ՖՀ ՊԱԿԱ	Ֆրանսիայի Հանրապետության Պրովանս Ալպեր Լազուրի Ափ Ռեգիոն

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիրը մշակվել է ՀՀ կառավարության 2017թ. հուլիսի 6-ի նիստի թիվ 29 արձանագրային որոշմամբ հաստատված ՀՀ Լոռու մարզի 2017-2025թթ. զարգացման ռազմավարության (ՄՁՌ) հիման վրա:

2022թ. տարեկան գործունեության ծրագրում ներառված են 2021 թվականին ալանավորված, բայց չիրականացված, ինչպես նաև 2022 թվականի ՀՀ պետական բյուջեի, համայնքային բյուջեի, մասնավոր ներդրումներով, դոնորներով, միջազգային և այլ կազմակերպությունների կողմից Լոռու մարզում ընթացիկ տարում նախատեսվող ներդրումային ծրագրերը: Ոլորտների «տրամաբանական հենք»-ով նախանշված են հիմնական ծրագրային միջոցառումները, որոնց մշտադիտարկման աշխատանքները կիրականացվեն ՀՀ Լոռու մարզպետարանի կողմից:

ՄՁՌ-ով սահմանվել է մարզի զարգացման տեսլականը, այն է՝ ունենալ բազմաճյուղ, զարգացած արդյունաբերություն, արդիականացված գյուղատնտեսություն և զարգացած զբոսաշրջություն, ՏՏ ոլորտ:

2022թ. գործունեության ծրագրի հիմքում ընկած է ՄՁՌ-ի նպատակները՝

- ❖ մարզի տնտեսական աճի ապահովում,
- ❖ մարզի երեք տարածաշրջանների համաչափ զարգացման ապահովում,
- ❖ տարածքային և տեղական զարգացման կառավարման կարողությունների և համակարգերի զարգացում:

ՄՁՌ հիմնական գերակայություններն են՝

- ❖ արտահանմանը միտված արդյունաբերության զարգացում,
- ❖ ինտենսիվ գյուղատնտեսության զարգացում,
- ❖ մշակութային, գյուղական տուրիզմի զարգացում,

Լոռու 2022թ. գործունեության ծրագրի իրագործման արդյունքում ակնկալվում է ստանալ հետևյալ հիմնական արդյունքները՝

- ❖ Մարզի մեկ շնչի հաշվով ՀՆԱ-ի աճ,
- ❖ Ոչ գյուղատնտեսական ֆորմալ զբաղվածների թվի աճ,
- ❖ Ակտիվ կազմակերպությունների թվի ավելացում,
- ❖ Գործազրկության մակարդակի նվազեցում,
- ❖ Աղքատության մակարդակի նվազեցում,
- ❖ Նորագույն տեխնոլոգիաների ոլորտի մասնագետների ավելացում,
- ❖ Մարզային վարչակազմերի բարձրագույն կրթությամբ աշխատակիցների աճ,

- ❖ Մարզային և համայնքային աշխատողների վերապատրաստման ծրագրերի իրականացում՝ նվիրված մարզային/տեղական զարգացմանը:

Սույն փաստաթղթի կազմման հիմնական նպատակներն են՝

- նկարագրել ՄՀՌ-ի գերակայություններին և նպատակներին հասնելու 2022թ.-ին իրականացվելիք միջոցառումները,
- ներառել միջոցառումների իրականացման ցուցանիշները և արդյունքները տրամաբանական հենքում,
- համադրել իրականացվելիք միջոցառումներն ըստ ոլորտների և ֆինանսական աղբյուրների:

I. ԱՂՔԱՏՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ ՄԱՐԶՈՒՄ

Լոռու մարզի 2017-2025թթ. զարգացման ռազմավարությունում որոշակի կերպով գնահատված է աղքատության մակարդակը մարզում, կանխատեսվում է.

Տարեթիվ/մակարդակ	Աղքատության	Ծայրահեղ աղքատության	Գործազրկություն
2022թ.	18%	0.2%	34.4%

Մարզում աղքատության և գործազրկության ցածր մակարդակը պայմանավորող հիմնական գործոնները մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացման խոչընդոտներն են, ինչպես նաև համավարակի հետևանքները, որոնց հիման վրա նախանշվել են աղքատության հաղթահարման ռազմավարությունն ու համապատասխան միջոցառումները:

II. ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՓՄՁ ԵՎ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՏՎԱԾ

Արդյունաբերության, Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության, ինչպես նաև մասնավոր հատվածի զարգացումը մարզում աղքատության կրճատման և տնտեսական զարգացման ամենակարևոր ուղղություններից մեկն է: Այս կապակցությամբ ՄՀՌ-ով առաջարկվում է բիզնես պլանավորման և կառավարման տարածաշրջանային հատուկ մոտեցումների կիրառման միջոցով մարզում բարձրացնել գործարար ակտիվությունը, հատուկ ուշադրություն դարձնելով արտահանմանն ուղղված արդյունաբերության զարգացմանը, մասնավորապես՝ հանքարդյունաբերությանը, թեթև և սննդի արդյունաբերությանն ու ՏՏ ոլորտին:

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիր

Մարզում ոլորտի հիմնախնդիրից է հանդիսանում հանքարդյունաբերության խոշոր ընկերությունների վերագործարկումը, որը պահանջվում է ՀՀ օրենսդրության սահմաններում: Լուրջ խնդիր է նաև մեքենաշինության և թեթև արդյունաբերության գործող կազմակերպությունները, որոնք աշխատում են հիմնականում իրենց հզորությունների 15-30% սահմաններում: Վերջիններս ունեն ժամանակակից նոր սարքավորումներով և տեխնիկայով վերազինման կարիք:

Մասնավոր հատվածի զարգացման հիմնախնդիրների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ մարզի տնտեսության զարգացման համար անհրաժեշտություն է ավելացնել ՓՄՁ-ներին ցուցաբերվող աջակցությունը, առանձին ոլորտների և տարածաշրջանների մակարդակով անցում կատարելով մասնավոր հատվածի զարգացման ծրագրային միջոցառումների իրականացմանը, համայնք-մասնավոր հատված համագործակցությանը, մարզի և ներդրումների ապահովումը:

Այս խնդիրների լուծմանն ուղղված ՀՀ կառավարությունը 2022թ.-ին կշարունակի Կորոնավիրուսի տնտեսական հետևանքների չեզոքացման թիվ 1 և թիվ 19 միջոցառումների իրականացումը:

2022թ.-ին, ՀՀ վարչապետի 2021թ.-ի թիվ 472-Լ որոշման համաձայն, մարզպետարանի և համայնքների կողմից կմշակվեն և Ներդրումային աջակցման կենտրոն կներկայացվեն մարզից հանրային նշանակության ներդրումային ծրագրեր, որոնք նպատակաուղղված կլինեն համայնքներում մասնավոր հատվածի զարգացմանը:

Ներդրումային աջակցման կենտրոնը նախաձեռնում է մասնավոր ընկերությունների կողմից առաջարկվող զարգացման ծրագրերի իրականացում մարզերում, այդ թվում Լոռիում:

Մարզի հանքարդյունաբերական ընկերությունների աշխատանքը գտնվում է Լոռու մարզպետի ուշադրության կենտրոնում: «Ախթալայի ԼՀԿ» ՓԲԸ-ի գործարկման կայուն ընթացքն ապահովելու համար մարզի ղեկավարի հանձնարարությամբ աշխատանքային խումբ է ստեղծվել: «Սագամար» ՓԲԸ-ի վերագործարկման համար ընկերությունը պլանավորել է շուրջ 2 250.0մլն դրամի ներդրումներ:

Ստեփանավան համայնքի Կաթնաղբյուր բնակավայրում հանքային ջրի արդյունահանման և շշալցման գործարան կառուցելու նպատակով վերսկսվել են բանակցությունները չինական ներդրողների հետ:

ԵՄ բիզնեսի համար և ԵՄ Տեղական դերակատարների զորեղացում Լոռու և Տավուշի մարզերում ծրագրերի շրջանակներում շարունակելու է 2020-2021թ.-ին մեկնարկած ՓՄՁ-ներին աջակցության ծրագրերը:

2022թ.-ին ՀՀ ԱՍՀ նախարարության կողմից կիրականացվի զբաղվածության խթանման ծրագրեր՝ հաշվի առնելով նախորդ տարվա պլանավորված և չիրականացված միջոցառումները, ինչպես նաև լրացուցիչ նոր միջոցառումներ:

Արդյունաբերության և մասնավոր հատվածի նախնական ներդրումների ծավալը 2022թ.-ին պլանավորվել է **շուրջ 2,181.5 մլն դրամ**:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ

ՀՀ կառավարության 2014թ. փետրվարի 13-ի N 227-Ա որոշման համաձայն ձեռնարկությունների ինկուբատոր հիմնադրամը (ՁԻՀ) 2022թ.-ին շարունակելու է Վանաձորի տեխնոլոգիական կենտրոնի (ՎՏԿ) գլխավոր օպերատորի պարտականությունները: ՎՏԿ-ն շարունակելու է գործունեությունը երեք հիմնական ուղղություններով՝

- ❖ Մասնագիտական կարողությունների զարգացում,
- ❖ Բիզնես զարգացում և ակսելերացիա,
- ❖ Կառավարվող աշխատանքային տարածքների տրամադրում:

2022թ.-ին ՀՀ Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարությունը նախատեսում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների բնագավառում մասնագետների պատրաստման և վերապատրաստման դասընթացների կազմակերպում, որից կարող են օգտվել ՀՀ մարզերի երիտասարդներ:

«Ինստիգեյթ-մոբայլ» ընկերությունը 2022թ.-ին շարունակելու է ընդլայնել աշխատանքները, պլանավորում է նոր տարածքի ձեռքբերում և ներդրանքներ:

2022թ.-ին տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում մարզում ներդրումների ծավալը գնահատված չեն:

III. ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ

Զբոսաշրջության խթանմանն ու զարգացմանն ուղղված պլանավորվում է Լոռու մարզի տուրիզմի զարգացման ռազմավարության մշակում: Նախատեսվում է մարզի համայնքների կողմից մշակել զբոսաշրջության զարգացման ծրագրեր, որոնք կներկայացվեն Ներդրումների աջակցման կենտրոն:

Միջոցներ են ձեռնարկվում վերագործարկելու «ԼՈՌԻ» տուրիզմի զարգացման հիմնադրամի «Թումանյան Աշխարհ» զբոսաշրջային միջհամայնքային գրասենյակը:

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիր

2022 թվականին մասնավոր ներդրումների միջոցով պլանավորվում է

- հյուրանոցային տնտեսությունների կառուցում մարզի տարբեր համայնքներում,
- արկածային տուրիզմի զարգացման համար ծառայությունների կազմակերպում:

Միջազգային կառույցների կողմից բազմաֆունկցիոնալ ծրագրեր են նախատեսվում, այդ թվում անգլերենի ուսուցում զբոսաշրջության ոլորտի աշխատողների համար, նորարարական տուրիզմի և տեխնոլոգիաների զարգացման ծրագրերի իրականացման, Լոռու մարզային DMO գործարկմանն ուղղված: Հայաստանի Մանուկներ Հիմնադրամը սկսել է Դեբեդի կիրճի տուրիզմի զարգացման ծրագրի իրականացումը Լոռու մարզում:

2022թ. զբոսաշրջության բնագավառում մարզում նախատեսված ներդրումների ծավալը կկազմի շուրջ **372.0մլն** դրամ: Նշված ծրագրերի իրականացման արդյունքում կստեղծվի 52 մշտական աշխատատեղ:

IV. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Գյուղատնտեսության բնագավառում տարբեր ֆինանսական աղբյուրներով 2022թ. նախատեսվում է՝

Պեղական օժանդակության 632.6մլն դրամ հեղկյալ ծրագրերի շրջանակներում՝

- ✓ «ՀՀ-ում խաղողի, ժամանակակից տեխնոլոգիաներով մշակվող ինտենսիվ պտղատու այգիների և հատապտղանոցների հիմնման համար պետական աջակցության» ծրագիր
- ✓ «ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում կարկտապաշտպան ցանցերի ներդրման համար տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման» ծրագիր
- ✓ «ՀՀ տավարաբուծության 2019-2024թթ. զարգացման» ծրագիր
- ✓ «ՀՀ ինտենսիվ այգեգործության զարգացման, արդիական տեխնոլոգիաների ներդրման և ոչ ավանդական բարձրարժեք մշակաբույսերի արտադրության խթանման պետական աջակցության 2021-2023 թվականների» ծրագիր
- ✓ «Գյուղատնտեսական հումքի մթերումների (գնումների) նպատակով տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորում» ծրագիր
- ✓ «ՀՀ ագրոպարենային ոլորտի սարքավորումների ֆինանսական վարձակալության՝ լիզինգի պետական աջակցության» ծրագիր
- ✓ Բուսասանիտարիայի ծառայությունների մատուցման աշխատանքների իրականացում
- ✓ «Գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստում» ծրագիր
- ✓ «Խոշոր եղջերավոր կենդանիների համարակալում և հաշվառում» ծրագիր
- ✓ «Փոքր և միջին «Խելացի» անասնաշենքերի կառուցման կամ վերակառուցման և դրանց տեխնոլոգիական ապահովման պետական աջակցության» ծրագիր
- ✓ «Փոքր և միջին ջերմատնային տնտեսությունների ներդրման պետական աջակցության» ծրագիր

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիր

- ✓ «ՀՀ-ում 2019-2023 թվականների ոչխարաբուծության և այծաբուծության զարգացման պետական աջակցության» ծրագիր
- ✓ «Ոռոգման արդիական համակարգերի ներդրման համաֆինանսավորում պետական աջակցության» ծրագիր:
- ✓ Զրային պետական կոմիտեի միջոցով ոռոգման համակարգի վերանորոգում և գարնան նախապատրաստական աշխատանքների կազմակերպում
- ✓ Պետական աջակցություն ՀՀ գյուղատնտեսական այլ ծրագրեր:

Պետական աջակցության համայնքներին տրամադրվող սուբվենցիոն ծրագրերով պլանավորվում է ձեռք բերել գյուղտեխնիկա, մեքենասարքավորումներ և հակակարկտային կայանքներ:

Միջազգային կազմակերպությունների օժանդակությամբ կիրականացվեն 156.5մլն դրամ ներդրումներ, այդ թվում՝

- ✓ «ԵՄ Կանաչ գյուղատնտեսության նախաձեռնություն Հայաստանում (EU-GAIA)» ծրագրի շրջանակներում համայնքներում կիրականացվի գյուղատնտեսական նշանակության մեքենաների, սարքավորումների, հետ բերքահավաքի, վերամշակման սարքավորումների և ենթակառուցվածքների ներդրումներ:
- ✓ ԵՄ կողմից ֆինանսավորվող «Տեղական դերակատարների զորեղացում հանուն զարգացման» (LEAD) ծրագրի Կովիդի հետևանքների վերացման շրջանակներում Գյուլագարակ համայնքի՝ Գյուլագարակ, Վարդաբլուր և Պուշկինո բնակավայրերի 67 ընտանիքներին՝ կենսապայմանների և սնուցման բարելավման նպատակով հղի երինջների, անասնակերի, աժան հավերի, թռչնի կերի և ազնվամորու թփերի տրամադրում:
- ✓ ՔՈԱՖ և Ամերիկայի Հայ Ավետարանչական ընկերակցության կողմից կաթի արժեշղթայի զարգացման «CHEESE UP» ծրագիր:

Մասնավոր ներդրումների շրջանակներում կիրականացվեն՝

Սպիտակի թռչնաբուծական տնտեսությունում կկառուցվի թռչունների պահվածքի նոր արտադրամաս: Ներդրման գումարը կկազմի 1.8 միլիարդ դրամ

Գյուլագարակ բնակավայրում կշարունակվի սպանդանոցի կառուցման աշխատանքները: Գարգառ բնակավայրում հիմնված 14հա հապալասի այգում կիրականացվի կաթիլային ոռոգման և այլ ներդրումային աշխատանքներ:

Ձյունաշող բնակավայրում «Աբսալյուտ օրգանիկ» ՍՊԸ-ի կողմից կշարունակվի կաթի վերամշակման և սպանդի արտադրամասերով համալրված անասնաբուծական համալիրի շինարարությունը:

Լոռու մարզում գյուղատնտեսության բնագավառում 2022թ.-ին ներդրումների ծավալը նախատեսվում է 3,052.7 մլն դրամ, նախատեսվող մշտական աշխատատեղերի թիվը 123, ժամանակավոր՝ 313:

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիր

Վ.ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Լոռու մարզը հարուստ է տարբեր տեսակի օգտակար հանածոներով և իր նշանակությամբ երկրորդն է հանրապետությունում:

Մարզի տարածքում 41 կազմակերպություններ ունեն ընդերքարդյունահանման արտոնագրեր, որոնցից 6-ը մետաղական:

Լոռու մարզի վնասակար ազդեցության ենթարկվող համայնքներին 2022թ. համար ՀՀ պետական բյուջեի կողմից նախատեսվում է հատկացնել 4.7մլն. դրամ՝ Շնող համայնքում արևային էներգիայով ինքնալիցքավորվող լուսատուների տեղադրման համար:

Ընթացքի մեջ է «ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների հարակից էկոհամակարգերի կայուն կառավարում և համայնքային կարողությունների զարգացում» դրամաշնորհային ծրագիրը, որով նախատեսվում է Մարգահովիտ և Ֆիոլետովո համայնքներում չտաքացվող ջերմատների և արևային չորանոցների կառուցում, բանջարային և տերևաբանջարային նոր սորտերի և հիբրիդների ներդրում, վարելահողերի, արոտավայրերի և խոտհարքների բարելավման, կերի կայուն բազայի ստեղծում, պտղատու այգիների հիմնում: Ծրագիրը նախատեսում է համայնքապետարանների, ՀԿ-ների և էկոակումբների կարողությունների հզորացում, բնակչության գիտելիքների և տեղեկացվածության մակարդակի բարձրացում:

Թեղուտի անտառվերականգնման ծրագրի շրջանակներում 2022թ. նախատեսվում է Շնող համայնքում 2021թ. աշնանը 104.2 հա պտղատու տնկած այգիների խնամքի և լրացման աշխատանքներ, և ևս 25 հա պտղատու նոր այգիների հիմնում:

ՀՀ Լոռու մարզի անտառները լեռնային են, ունեն ընդգծված հողապաշտպան, ջրապաշտպան և կլիմայակարգավորիչ նշանակություն, ինչպես նաև սոցիալ-տնտեսական, գիտական բարձր արժեք և աչքի են ընկնում բուսական տեսակների բազմազանությամբ: Մարզի անտառկազմող հիմնական ծառատեսակներն են՝ հաճարենին, կաղնին, բոխին և սոճին, իսկ ոչ հիմնական տեսակներ են համարվում լորենին, կեչին, թեղին, հացենին:

Մարզի անտառների կառավարումն իրականացվում է «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի 5 անտառտնտեսությունների կողմից՝ Վանաձորի, Թումանյանի, Զիլիզայի, Ստեփանավանի և Տաշիրի:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի Լոռու մարզի «անտառտնտեսություն» մասնաճյուղերում 2022թ, նախատեսվում է իրականացնել 55.0 մլն. դրամի անտառապատման անտառվերականգնման աշխատանքներ:

«Էյ-Թի-Փի» ԲՀ 2022թ. մարզում նախատեսում է իրականացնել անտառապատման, ցանկապատման, նախորդ տարիներին հիմնված անտառտնտեսությունների լրացման և խնամքի աշխատանքներ, իսկ ցանկապատի վերանորոգման աշխատանքները կալանավորվեն տարվա ընթացքում իրականացվող ուսումնասիրություններից հետո: Աշխատանքներ են տարվում նաև Լոռու մարզի այլ համայնքների հետ՝ 2022թ. անտառտնկման համար անհրաժեշտ տարածքներ տրամադրելու ուղղությամբ:

«Մայ ֆորեսթ Արմենիա» բնապահպանական ՀԿ-ն 2022թ. Լոռու մարզում նախատեսում է իրականացնել շուրջ 150.0մլն. դրամի անտառտնկման և անտառվերականգնման աշխատանքներ:

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիր

Մարզում էկոլոգիական վիճակը բարելավելու և բնապահպանական այլ ծրագրեր իրականացնելու համար Լոռու մարզպետարանը սերտ համագործակցում է պետական կառավարման մարմինների և միջազգային դոնոր կազմակերպությունների հետ:

2022թ. բնապահպանության բնագավառում մարզում նախատեսված ներդրումների ծավալը կկազմի շուրջ 505,7մլն դրամ: Նշված ծրագրերի իրականացման արդյունքում կստեղծվի 10 մշտական և 351 ժամանակավոր աշխատատեղ:

VI. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏ

6.1 Կրթություն

ՀՀ Լոռու մարզում գործում են 163 պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատություն, որից 68-ը՝ հիմնական, 80-ը՝ միջնակարգ, 11-ը՝ ավագ, 1- հատուկ դպրոց /ԿԳՄՍ նախարարության ենթակայության/ և 3 վարժարան:

Մարզային ենթակայությամբ գործող դպրոցներում ուսումնասիրվող օտար լեզուներն են ռուսերենը, անգլերենը, ֆրանսերենը և գերմաներենը:

ՀՀ Լոռու մարզի կրթական հաստատությունների կառավարման արդյունավետության և կրթության որակի բարձրացման ուղղությամբ 2022թ.-ի ընթացքում կիրականացվեն միջոցառումներ, որոնք նպատակաուղղված են մարզի կրթական հաստատությունների կառավարման արդյունավետության և կրթության որակի բարձրացմանը: Այդ համատեքստում հանրակրթական դպրոցներում կվերահսկվի սովորողի հմտությունների, կարողությունների և արժեքային համակարգի ձևավորումը, կիրականացվեն մրցունակ կրթության ապահովմանն ուղղված աշխատանքներ:

❖ Դասապրոցեսը արդիական մեթոդներով անցկացնելու նպատակով դպրոցներն ըստ հնարավորության կհամալրվեն նոր սերնդի համակարգիչներով, էլեկտրոնային գրատախտակներով:

❖ Մարզի հանրակրթական դպրոցներում նախնական ինժեներական կրթության զարգացման նպատակով վերահսկողություն իրականացնել Արմաթ ինժեներական լաբորատորիաների գործարկման, ռոբոտաշինության խմբակների գործունեության նկատմամբ: Երեխաների մոտ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների վերաբերյալ գիտելիքները զարգացնելու, մասնագիտական կողմնորոշմանը նպաստելու նպատակով շարունակել «Համակարգչային գիտություն» առարկայի խմբակների գործունեությունը գյուղական և քաղաքային համայնքների դպրոցներում:

❖ 2022թ. ապահովել կրթության առանձնահատուկ կարիք ունեցող աշակերտների ընդգրկվածությունը հանրակրթական դպրոցներում, կատարել հետևողական աշխատանքներ՝ նրանց կրթության կարիքի գնահատման, անհատական ուսումնական պլանների կազմման և ուսուցումը առավել մատչելի դարձնելու ուղղությամբ: Այդ համատեքստում անհրաժեշտ է դպրոցները դարձնել առավել մատչելի /հարմարեցված սանհանգույցներ, թեքահարթակների կառուցում/:

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիր

- ❖ Կրթության որակի բարձրացման նպատակով 2022թ. նախատեսվում է ավելացնել ՀՀ Լոռու մարզային ենթակայության երկարօրյա խնամքի և ուսուցման ծառայություններ իրականացնող հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների թիվը:
- ❖ Մարզում կան շատ դպրոցներ, որոնք թերբեռնված են: Դրանք հիմնականում գյուղական կամ սահմանամերձ դպրոցներն են: Չկան անհրաժեշտ քանակությամբ, բարձրակարգ մասնագետներ, դասավանդող անձնակազմը բավարար չի տիրապետում կրթության ժամանակակից մեթոդներին և տեխնոլոգիաներին, դեռևս շոշափելի թիվ են կազմում ոչ մասնագետները: Կարևորելով ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական-հաղորդակցման տեխնոլոգիաների դերն ու նշանակությունը՝ մենթոր դպրոցների հետ համագործակցելով շարունակելու են իրականացվել հեռավար դասեր հեռավոր գյուղերի մասնագետ կադրեր չունեցող դպրոցների հետ:
- ❖ Դասավանդման որակի բարելավմանն ուղղված տարբեր կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվում և իրականացվում են ուսուցիչական անձնակազմի մասնագիտական և մանկավարժական գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների բարձրացում, որոնք տարբերվում են իրենց բովանդակությամբ և դասավանդման մոտեցումներով: 2022թ. շարունակել համագործակցությունը Բրիտանական խորհրդի հայաստանյան գրասենյակի, Խ. Աբովյանի անվան մանկավարժական համալսարանի դասախոսական կազմի, «Հայաստանի պատանեկան նվաճումներ» կազմակերպության, ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության «Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիա» ՊՈԱԿ-ի հետ, որոնք շարունակական վերապատրաստման դասընթացներ են իրականացնում ուսուցիչների հետ: Արտակարգ իրավիճակներով պայմանավորված կրթության շարունակականությունը ապահովելու նպատակով մանկավարժների համար նախատեսվում են կազմակերպել առցանց վերապատրաստման դասընթացներ:
- ❖ Դպրոցները որակյալ մասնագետներով ապահովելու նպատակով շարունակվելու է համագործակցությունը «Դասավանդիր Հայաստան» հիմնադրամի հետ:
- ❖ 2022 թվականին ՀՀ Լոռու մարզային ենթակայության հանրակրթական թվով 24 ուսումնական հաստատություններում առկա են երթևեկող 209 աշակերտ և 121 ուսումնական հաստատությունում աշխատում են 681 ուսուցիչ՝ որոնց կտրամադրվի փոխհատուցում:

Կրթության բնագավառում միջպետական համագործակցություն

- ❖ Կրթության բնագավառում միջպետական համագործակցությունն ապահովելու նպատակով միջազգային կրթության ամերիկյան խորհուրդների հայաստանյան գրասենյակի և ԱՄՆ պետդեսպարտամենտի կողմից ֆինանսավորվող ծրագրերի շրջանակներում կիրականացվեն ապագա առաջնորդների փոխանակման (Future Leaders Exchange կամ FLEX) կրթաթոշակային ծրագիրը:
- ❖ 2022թ. Երևանում Ռուսաստանի գիտության և մշակույթի, ինչպես նաև Գյումրիում Ռուսաստանի գիտության և մշակույթի կենտրոնների հետ ամենամյա համագործակցության շրջանակներում կազմակերպել և անցկացնել «Ռուսաց լեզվի լավագույն ուսուցիչ»

ամենամյա հանրապետական մրցույթ, ռուսաց լեզվի ուսուցիչների վերապատրաստումներ, աշակերտական միջոցառումներ, օլիմպիադաներ, մրցույթներ:

- ❖ Որակյալ կրթական գործունեություն իրականացնելու նպատակով կբարելավվեն մարզի հանրակրթական դպրոցների և մանկապարտեզների շենքային պայմանները, կթարմացվի լաբորատոր գույքը:

- ❖ Ասիական զարգացման բանկի կողմից իրականացվող սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագրի շրջանակներում 2022թ շարունակվելու են Ստեփանավանի թիվ 3, Վանաձորի թիվ 19, Ալավերդու թիվ 2 դպրոցների շինմոնտաժային աշխատանքները, ինչպես նաև նախատեսված է Օձունի թիվ 2 միջնակարգ դպրոցի շինարարական աշխատանքների մեկնարկը:

- ❖ «ՀՀ 2019 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքով և ՀՀ կառավարության 2018 թվականի դեկտեմբերի 27-ի «ՀՀ 2019 թվականի պետական բյուջեի կատարումն ապահովող միջոցառումների մասին» N 1515-Ն որոշմամբ «Ապահով դպրոց» ծրագրի շրջանակներում համապատասխան ֆինանսական միջոցներ են նախատեսվել փոքր թվակազմով երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների մոդուլային շենքերի կառուցման նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի մշակման համար: 2022 թվականին նշված ծրագրով շարունակվելու է իրականացնել Հազվու և Մեղովկայի դպրոցների շինարարական աշխատանքները:

- ❖ 2022թ. ՄԱԿ-ի պարենի համաշխարհային ծրագրի աջակցությամբ մարզային ենթակայության պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում նախատեսվում է ավարտին հասցնել խոհանոցների, ճաշարանների և սննդի պահեստների վերանորոգման և համապատասխան գույքով վերազինման աշխատանքները:

- ❖ Շարունակվելու է Վորլդ Վիժն Հայաստանի կողմից «ԵՄ-ն հանուն երիտասարդության. ՍԵՅ ԵՄ հմտություններ աշխատանքի համար» ծրագրի շրջանակում միջոցառումների իրականացումը, մասնավորապես, Ալավերդու արհեստագործական պետական ուսումնարանում և Ստեփանավանի պետական գյուղատնտեսական քոլեջում:

- ❖ Գերմանական միջազգային համագործակցության ընկերության հետ (GIZ) համագործակցության շրջանակներում շարունակվելու է Լոռու տարածաշրջանային պետական քոլեջում փորձարարական կարգով ներդրված «Մեխատրոնիկա» մասնագիտության դուալ կրթական մոդելով ուսուցումը:

- ❖ Շարունակվելու է Բրիտանական խորհրդի կողմից «Արարելով ապագան» խորագրով նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության ոլորտի զարգացմանն ուղղված ծրագիրը. որի շրջանակում ընտրվել է Լոռու տարածաշրջանային պետական քոլեջը՝ որպես Փլիմութի արվեստի քոլեջի գործընկեր: Ծրագրի շրջանակում 2020թ. մարտի 1-ից 6-ը ընկած ժամանակահատվածում Միացյալ Թագավորության Փլիմութ քաղաք ճանաչողական այցի ընթացքում կայացած գործնական հանդիպումներին և քննարկումներին հստակեցվել են քոլեջի հետ հնարավոր համագործակցության եզրերը:

- ❖ Հաշվի առնելով որոշ մասնագիտությունների գծով Լոռու մարզում առկա մասնագետների պահանջարկը, ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարություն առաջարկ է ներկայացվել

Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարանում ավելացնել առկա ուսուցմամբ բակալավրի կրթական ծրագրով ընդունելության տեղեր:

Լոռու մարզում 2022թ.-ին կրթության բնագավառում նախատեսվում է 8,803.2մլն դրամ ներդրումներ:

6.2 Մշակույթ, սպորտ և երիտասարդության հարցեր

Մասսայական սպորտի զարգացման և նախադպրոցական, դպրոցական տարիքի երեխաների, երիտասարդների ընդգրկումը մարզական միջոցառումներին ապահովելու նպատակով նախատեսվում է իրականացնել 25-30 մասսայական միջոցառում:

2022թ. մշակույթի, սպորտի և երիտասարդության հարցերի բնագավառում մարզում նախատեսված ներդրումների ծավալը կկազմի շուրջ 58,06մլն դրամ:

2021թ նախատեսված և չիրականացված Լոռու մարզի պատմամշակութային կոթողների պահպանության և վերանորոգման աշխատանքները պլանավորվում է իրականացնել 2022թ, ընթացքում:

2022թ ընթացքում կկազմակերպվեն և կիրականացվեն միջոցառումներ ԿԳՄՍ, Լոռու մարզի և ՀՀ այլ թանգարանների համագործակցությամբ:

6.3 Առողջապահություն

Հաշվի առնելով մարզի առողջապահության ոլորտի ներկա իրավիճակը, առողջապահական ծառայությունների մատչելիության ու որակի բարձրացումը մարզում սահմանվել է որպես ՄԶՌ-ի ոլորտային գերակա նպատակ: Այս նպատակին է միտված առողջության առաջնային պահպանման մակարդակի, առաջնային և երկրորդային բուժօգնության բուժհաստատությունների շենքային պայմանների և նյութատեխնիկական բազայի բարելավման, կադրերի վերապատրաստման տարափոխիկ հիվանդությունների և ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի կանխարգելման ուժեղացման ուղղությունները:

2022թ.-ին ոլորտում կշարունակվեն իրականացվել միջոցառումները նպատակաուղղված.

- ❖ Կովիդ համավարակի հետ կապված կանխարգելման միջոցառումների և ազգաբնակչության շրջանում պատվաստման գործընթացի կազմակերպում
- ❖ Համայնքային և մարզային մակարդակներում կառավարման, մոնիտորինգի և վերահսկողության բարելավմանը
- ❖ Ազգաբնակչությանը ցուցաբերվող բուժօգնության որակի և մատչելիության շարունակական բարձրացմանը
- ❖ Բնակչության ոչ վարակիչ հիվանդություններով հիվանդացության և մահացության կրճատմանը
- ❖ Երեխաներին և դեռահասներին ցուցաբերվող բուժօգնության որակի և մատչելիության շարունակական բարձրացմանը

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիր

- ❖ Նորածինների առողջության բարելավմանը, նորածնային հիվանդացության և մահացության կրճատմանը, մայրական մահացության կրճատմանը
- ❖ Վաղ հասակի երեխաների հիվանդացության և մահացության իջեցմանը, առողջ աճի և զարգացման ապահովմանը
2022թ.-ին մարզում կիրականցվեն՝
- ❖ մարզի առողջապահական ընկերությունների կանխատեսվող բյուջեն, ներառյալ պետական պատվերը և վճարովի ծառայությունները) առողջապահական ընկերությունների նոր ժամանակակից սարքավորումներով հագեցում և նոր ծառայությունների ներդրում
- ❖ 2022թվականին վճարովի ծառայությունների գները սահմանել շուկայական գներին համապատասխան /ոչ պակաս սոցիալական փաթեթով մատուցված ծառայությունների գների/
- ❖ Բժշկական կադրերով համալրում՝ կազմակերպելով դինամիկ սերնդափոխություն:
- ❖ Առողջապահական կազմակերպությունների տարեկան բյուջեի մեջ վճարովի ծառայությունների տեսակարար կշիռը 31.12.2021թ.-ի դրությամբ կազմել 1289415.2 հազ. դրամ: 2020թ. համեմատ վճարովի ծառայությունների մուտքերը աճել են շուրջ 18,9%-ով:
- ❖ 2022թ.-ին նախատեսվում է վճարովի ծառայությունների աճ ևս 10%-ով:

2022թ. առողջապահության բնագավառում մարզում նախատեսված ներդրումների ծավալը կկազմի **1,634.4 մլրդամ:**

6.4 Սոցիալական ապահովություն

ՀՀ Լոռու մարզում 01.01.2022թ. դրությամբ ընտանեկան և սոցիալական նպաստ ստացող ընտանիքների միջինացված թիվը 12.804 է, կենսաթոշակառուների թիվը 49,879, հաշմանդամություն ունեցող անձանց թիվը՝ 16.111 /որից՝ 695 մանկուց/:

ՄՀՌ-ի սոցիալական ապահովության ոլորտի ուղղություններով 2022թ. առաջարկված ծրագրերում ոլորտային նպատակ է դիտվում բնակչությանը մատուցվող սոցիալական ծառայությունների մատչելիության ապահովումը և որակի բարձրացումը: Ծրագրերի կենսագործմանը կուղղորդվեն Լոռու մարզում սոցիալական ծառայություններ մատուցող կառույցների համակարգի գործունեության արդյունավետությանը և որակի բարձրացմանը միտված նյութատեխնիկական պայմանների բարելավումը /առաջարկվել է՝ «Լոռու մարզում սոցիալական ծառայություններ մատուցող տարածքային մարմինների շենքային պայմանների բարելավում և սոցիալական տարբեր ծառայությունների գործունեության կազմակերպում և համակարգում» թիվ 1 ծրագիրը/, Սոցիալական ապահովության բնագավառի մասնագետների շարունակական վերապատրաստումը, Սոցիալական սպասարկման բնագավառի մատչելի միջավայրի ապահովումը /առաջարկվել է՝ «Լոռու մարզի քաղաքային համայնքների մշակութային և սպորտային կենտրոններում թեքահարթակների կառուցում» թիվ 2 ծրագիրը/,

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիր

Աջակցություն բնակարանային ապահովման քաղաքականությանը /առաջարկվել են «Զոհված կամ հաշմանդամություն ձեռք բերած զինծառայողների ընտանիքների բնակարանային ապահովում» թիվ 3 ծրագիրը/:

Սոցիալական ծառայությունների մատչելիությունն ու որակը բարձրացնելու համար անհրաժեշտ է ընդլայնել սոցիալապես խոցելի խմբերին ուղղված աջակցության ծրագրերը, մասնավորապես՝ բարելավել կարիքավոր ընտանիքների, անօգնական տարեցների, հաշմանդամություն ունեցող անձանց և գործազուրկների պաշտպանվածությունը:

Արցախի Հանրապետության դեմ սանձագերծված 44-օրյա պատերազմի հետևանքով նկատելիորեն մեծացավ սոցիալական աջակցության ենթակա ընտանիքների թիվը, և բացի պետական աջակցությունից կարիք կլինի սոցիալական աջակցության գումարների նկատելի մասը ուղղել այդ ընտանիքների /վիրավոր, զոհված, զինհաշմանդամություն ունեցող/ սոցիալական վիճակի բարելավմանը: Ինչպես նաև պատերազմի հետևանքով հաշմանդամություն ձեռք բերած անձանց վերականգնողական ծառայությունները խթանելու նպատակով նախատեսվում են մարզում իրականացնել միջոցառումներ, որը սահմանվել է ՀՀ կառավարության 2021 թվականի մարտի 18-ի «Զինվորական ծառայության ժամանակ հաշմանդամություն ձեռք բերած անձանց իրավունքների պաշտպանության և սոցիալական ներառման միջոցառումների ծրագիրը և ծրագրի իրականացման ժամանակացույցը հաստատելու մասին» թիվ 369-Լ որոշմամբ: Հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական ներառման 2022 թվականի մարզային տարեկան ծրագրով ևս նախատեսված են մարզպետարանի և տեղական ինքնակառավարման մարմինների պատասխանատվությամբ կատարվելիք աշխատանքներ: Թեման պարբերաբար քննարկվել է Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հարցերով զբաղվող Լոռու մարզային հանձնաժողովում, որին մասնակցում են նաև ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության ներկայացուցիչները:

Բազմամյա ծրագրերի իրականացման համար նախատեսվում են իրականացնել ընդգրկում աշխատանքներ, որոնցում կարևորվում է նաև սոցիալական ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների շարունակական աջակցության ցուցաբերումը:

Պետությունը ուղղորդված և կանոնակարգված աշխատանքներ է իրականացնում ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների համակարգի կայացման ուղղությամբ, որը ՄԶԳ ծրագրով նախատեսված աշխատանքներից է, որի իրականացմամբ Լոռու մարզում արմատապես կլուծվի այդ կառույցների շենքային պայմանների բարելավման հիմնախնդիրը: Վանաձորում և Տաշիրում գործում են հիմնանորոգված և ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից կահավորված և տեխնիկապես վերազինված Համալիր կենտրոնները: 2021թ. Ստեփանավանում ամբողջացավ, իսկ Ալավերդիում՝ ավարտական փուլին է հասել Համալիր կենտրոնների շինարարությունը: 2022թ. Սպիտակի Համալիր կենտրոնի կառուցումով Լոռու մարզը կունենա տարածաշրջանային Համայնքային կենտրոններ: Պետական քաղաքականության հիմքում դրված է որակյալ համալիր սոցիալական ծառայությունների մատուցումը, որի իրականացման համար շատ է կարևորվում նաև սոցիալական ծառայություններ մատուցող կառույցների /պետական, ոչ պետական/ համակարգչային տեխնիկայով հագեցվածությունը և համացանցային կապով ապահովումը:

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիր

Որակյալ սոցիալական ծառայություններ մատուցելու նախապայման է բնագավառում ներգրավված սոցիալական աշխատանքի մասնագետների մասնագիտական հմտությունների շարունակական կրթությունը:

2022թ. զբաղվածության արդյունավետությունը բարձրացնելու, գործազուրկների և աշխատանք փնտրողների համար աշխատանքի հնարավորությունները մեծացնելու նպատակով ՀՀ կառավարությունը կշարունակի իր նպատակամետ քաղաքականությունը, որը 2021թ. մասամբ կրճատվել էր:

ՄԶՌ առաջարկվել է նաև տարեցների և հաշմանդամություն ունեցող անձանց հիմնախնդիրների լուծմանն ուղղված քաղաքային համայնքների մշակութային և սպորտային կենտրոններում թեքահարթակների կառուցում, որը վերջին տարիներին Համավարակի պատճառով դանդաղել էր:

2022թ. նոր որակ է սպասվում հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար հավասար հնարավորությունների ապահովման հարցում: Արդեն իսկ մարզկենտրոնում գործում է վերականգնողական պարագաների մասնագիտացված խանութ, որտեղից հնարավոր է ձեռք բերել անհրաժեշտ պարագաներ և գույք:

ՀՀ Լոռու մարզում աշխատանքներ են կատարվում կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված երեխաների իրավունքների իրացումն ապահովելու ուղղությամբ:

ՀՀ Լոռու մարզպետարանին կից գործում են խնամատարության, այդ գործընթացի վերահսկման, երեխայի տարիքը որոշող և գենդերային հարցերով զբաղվող մշտական հանձնաժողովներ, որոնց աշխատանքներն նպատակաուղղված են մարզում ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանությանը:

2022թ. սոցիալական ապահովության բնագավառում մարզում նախատեսված ներդրումների ծավալը կկազմի շուրջ **5,259.4մլն** դրամ:

VII. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ

7.1 Ճանապարհաշինություն

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2014թ. փետրվարի 13-ի N265-Ն որոշման, Լոռու մարզում ավտոմոբիլային ճանապարհների ցանցը կազմում է 878.0կմ, այդ թվում ըստ նշանակության՝

- ❖ միջպետական 216.2 կմ
- ❖ հանրապետական 262.7 կմ
- ❖ մարզային (տեղական) 399.1 կմ

Մարզում կան

- ❖ կամուրջ և կամրջային անցում 175 հատ
- ❖ ավտոմոբիլային թունել 5 հատ

Մարզով անցնող միջպետական նշանակության ավտոճանապարհները կազմում են ՀՀ միջպետական ավտոճանապարհային ցանցի 12.2%-ը: Ներկայումս ընթացքի մեջ են Մ-6՝

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիր

Վանաձոր-Ալավերդի-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի վերականգնման և բարելավման ծրագրի 2-րդ փուլով նախատեսված աշխատանքները (ավարտը նախատեսված է 2022թ վերջին):

Պեդբյուջեի միայն սեփական միջոցներով իրականացվելու են շուրջ 11.39 մլրդ դրամի, իսկ վարկային միջոցների հաշվին 2.8 մլրդ դրամի աշխատանքներ, այդ թվում՝

- ❖ Մ-3 միջպետական նշանակության ճանապարհների հիմնանորոգում, երկարությունը՝ 30.4կմ
- ❖ Հ-33, Հ-70 հանրապետական նշանակության 35.6կմ երկարության ճանապարհահենքերի հիմնանորոգում,
- ❖ S-5-24, S-5-32, S-5-41, S-5-46, S-5-69, S-5-73, S-5-82 և S-5-93 մարզային (տեղական) նշանակության 41.52 կմ երկարությամբ ճանապարհների հիմնանորոգում:
- ❖ Մարզային նշանակության ա/ճանապարհների պահպանում և շահագործում: Սպասարկվող ճանապարհների երկարություն՝ 90կմ:

Պետական վարկային միջոցներով

- ❖ Մ6՝ Վանաձոր-Ալավերդի-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի կմ38+450 - կմ90+191 հատվածի վերականգնման և բարելավման աշխատանքներ՝ 2040.0 մլն դրամ
- ❖ Մ6-Եղեգնուտ-Դեբեդ մարզային նշանակության ճանապարհի հիմնանորոգում, արժեքը՝ 785.4 մլն դրամ:
- ❖ S-5-32-Կաթնաջուր մարզային նշանակության ճանապարհի հիմնանորոգում, արժեքը՝ 604.6 մլն դրամ:

Մարզում ներհամայնքային ճանապարհների վերանորոգման աշխատանքներ կիրականացվեն նաև համայնքներին պետ. բյուջեից տրամադրվող և համայնքների համաֆինանսավորմամբ իրականացվող սուբվենցիոն ծրագրերի շրջանակներում:

Ուղևորահոսքի սակավության պատճառով մարզի ութ փոքր բնակավայրից կանոնավոր ուղևորափոխադրումներ չեն իրականացվում: Այդ համայնքներից ուղևորափոխադրումներն իրականացվում են սեփական և տաքսի ծառայության ավտոմեքենաներով:

Համաձայն ՀՀ-ում միասնական երթուղային ցանցի ստեղծման տեխնիկական առաջադրանքի՝ նախատեսվում է մարզի խոշոր քաղաքներից կամ մարզկենտրոնից դեպի Երևան, կամ այլ մարզի խոշոր քաղաքներ և դրա հետ միասին տվյալ խոշոր քաղաքը կամ մարզկենտրոնը իրեն հարող բոլոր բնակավայրերին կապող երթուղիների սպասարկման համար հայտարարել մրցույթներ մեկ փաթեթով: Արդյունքում հնարավոր կլինի ընտրել մեկ փոխադրող, որը կսպասարկի մարզի ինչպես շահութաբեր, այնպես էլ ոչ շահութաբեր երթուղիները ամբողջովին:

2022թ. ճանապարհաշինության բնագավառում մարզում նախատեսված ներդրումների ծավալը կկազմի շուրջ **18 831,3մլն** դրամ: Նշված ծրագրերի իրականացման արդյունքում կստեղծվի 19մշտական և 391 ժամանակավոր աշխատատեղ:

7.2 Զրամատակարարում և ջրահեռացում

Մարզի բնակչությանը կայուն, մատչելի և որակյալ խմելու ջրամատակարարման բարելավումը ոլորտի զարգացման նպատակներից է: Մարզի համայնքների շուրջ 70%-ում գործում է շուրջօրյա ջրամատակարարում:

ՄԶՌ-ի ոլորտի հիմնախնդիր է հանդիսանում ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի մաշվածությունը: Զրամատակարարման խնդիր ունի մարզի բնակչության 2.1%-ը, իսկ ջրահեռացման խնդիր ունեցող՝ բազմաբնակարան շենքերում ապրող բնակիչները կազմում են մարզի բնակչության 3.0%-ը:

ՀՀ Լոռու մարզում Հայ-Գերմանական համագործակցության 2021-2023թթ. ծրագրի շրջանակներում KFW բանկի ֆինանսավորմամբ ընթացքի մեջ է Վանաձորի 8-րդ ճնշումային գոտու բաշխիչ ցանցի վերակառուցման, իսկ Ամրակից, Անտառամուտ, Ձորագյուղ, Գուգարք, Հոբարձի, Վարդաբլուր, Կուրթան, Լեռնապատ, Վահագնի համայնքներում բաշխիչ ցանցերի, ՕԿԶ-ների և 3 գետային ջրընդունիչների վերակառուցման աշխատանքները

Համայնքային ենթակառուցվածքների II ծրագիր, փուլ 3-րդ Հայաստանի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածք ծրագրի շրջանակներում իրականացվում է «Ուռուտ և Ագարակ համայնքների ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի բարելավում» ծրագիրը, որի ավարտը նախատեսվում է 2023 թ.-ին:

ՀՀ պետական բյուջեով (Զրային կոմիտե, ՀՏՀՀ) կիրականացվի խմելու ջրագծերի կառուցման, վերանորոգման և այլ բարեկարգման աշխատանքներ 103.3մլն դրամով:

Պետական աջակցության սուբվենցիոն ծրագրերով 9 համայնքներում կիրականացվեն խմելու ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի կառուցման, ոռոգման համակարգերի վերանորոգման և բարեկարգման աշխատանքներ:

2022թ.-ին ջրամատակարարման և ջրահեռացման բնագավառում մարզում նախատեսված ներդրումների ծավալը կկազմի շուրջ **1 401.4մլն** դրամ: Նշված ծրագրերի իրականացման արդյունքում կստեղծվի 70 ժամանակավոր աշխատատեղ:

7.3 Գազամատակարարում

Լոռու մարզն ունի 16 համայնք, որից 7 քաղաքային բնակավայր ունեցող և 9 բացառապես գյուղական բնակավայրերից կազմված համայնքներ, որոնք բաշխված են 5 տարածաշրջանների մեջ: 01.01.2022թ. դրությամբ մարզի բոլոր համայնքները գազաֆիկացված են, սակայն գազաֆիկացված 10 խոշորացված համայնքներում գազաֆիկացված չէ 30 բնակավայր:

2021թ.-ին ՀՀ կառավարության կողմից իրականացվող համայնքների տնտեսական և սոցիալական ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված սուբվենցիոն ծրագրի շրջանակներում իրականացվել են Գյուլագարակ համայնքի 3 բնակավայրի և Սարամեջ համայնքի չգազաֆիկացված թաղամասերի գազաֆիկացման աշխատանքներ:

2022թ.-ին ոլորտում նախատեսվում են Շնող, Մեղովկա-Կրուգլայա Շիշկա, Պրիվոլնոյե, Դեբետ, Լորուտ բնակավայրերը սնող միջին և ցածր ճնշման ստորգետնյա գազատարերի և մեկուսիչ ծածկույթի նորոգման, Ալավերդու ԳԲԿ-ի կապիտալ նորոգման, բնական գազի

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիր

կենցաղային հաշվիչների, պաշտպանիչ արկղերի, վթարային անջատիչ կափույրների ու ազդանշանային սարքերի ձեռքբերման և տեղադրման աշխատանքներ:

Փամբակ համայնքի բյուջի միջոցների հաշվին նախատեսվում Ազնվածոր բնակավայրի գազիֆիկացման աշխատանքներ:

Սուբվենցիոն ծրագրերի շրջանակներում մարզի 3 համայնքներում կիրականացվեն գազիֆիկացման աշխատանքներ:

Գազամատակարարման բնագավառում Լոռու մարզում 2022թ.-ին նախատեսվող ներդրումների ծավալը կազմում է **538.2մլն** դրամ:

7.4 Էներգետիկա

Մարզի բոլոր բնակավայրերը միացված են էլեկտրական ցանցերին և ապահովված են հիմնականում անխափան և առանց լուրջ վթարների էլեկտրամատակարարմամբ:

Այդ թվում՝

- ❖ Վերակառուցման և զարգացման միջազգային (ՎԶՄԲ) բանկի աջակցությամբ կիրականացվեն «Վանաձոր-1» 110/10/6 կՎ ենթակայանի վերակառուցման աշխատանքներ:
- ❖ Պետբյուջեի ֆինանսավորմամբ կիրականացվեն էլեկտրական սարքավորումների և օդային գծերի շահագործման ու նորոգման, 220կՎ «Վանաձոր-2» ենթակայանի ԱՏ-2 հիմնական նորոգման և «Հյուսիսային» տեղամասի 220 կՎ «Վանաձոր-2» ենթակայանի ԱՏ-1 նոր յուղահավաքի կառուցման աշխատանքներ:
- ❖ ՀՀ պետական բյուջեի և KFW բանկի աջակցությամբ կիրականացվի «Կովկասյան էլեկտրահաղորդման ցանց (Հայաստան-Վրաստան հաղորդիչ գիծ/ենթակայաններ)» դրամաշնորհային ծրագիրը:
- ❖ «ՀԷՑ» ՓԲԸ-ի ներդրումային ծրագրով կիրականացվեն օդային և մալուխային գծերի վերակառուցման և այլ աշխատանքներ:

Համայնքային բյուջեների հաշվին մարզի թվով 2 համայնքներում կիրականացվեն փողոցային լուսավորության համակարգի կառուցման աշխատանքներ:

2022թ.-ին համայնքներին սուբվենցիաների տրամադրման շրջանակներում նախատեսվում է մարզի 10 համայնքներում լուսավորության անցկացման ծրագրեր:

2022թ.-ին էներգետիկայի բնագավառում մարզում նախատեսված ներդրումների ծավալը կկազմի շուրջ **16 895.2մլն դրամ**: Նշված ծրագրերի իրականացման արդյունքում կստեղծվի 609 ժամանակավոր աշխատատեղ:

VIII. ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզի քաղաքաշինության ոլորտի հիմնախնդիրները կապված են բնակավայրերի քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման, հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների շենքերի սեյսմակայունության բարձրացման և վերանորոգման,

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիր

առողջապահական օբյեկտների կառուցման և վերանորոգման և համապատասխանեցման ժամանակակից պահանջներին, էներգախնայողության համակարգերի տեղադրման, մշակութային, նախադպրոցական, մարզական օբյեկտների, բազմաբնակարան շենքերի հիմնանորոգման, 3-րդ աստիճանի վթարայնություն ունեցող բազմաբնակարան բնակելի շենքերի ամրացման, բազմաբնակարան շենքերի վնասվածության աստիճանի որոշման նպատակով հետազննումների անցկացման, բնակավայրերի բարեկարգման, բազմաբնակարան շենքերի կառավարման գործին պետական աջակցության, քաղաքաշինության ոլորտի գործընթացի հստակեցման, իրավասու մարմինների վարչարարության, թույլտվությունների, եզրակացությունների տրամադրման պարզեցման, ինչպես նաև քաղաքաշինական այլ խնդիրների հետ:

Ներկայումս մշակվում է Լոռու մարզի փաստագրված բոլոր ոչ հիմնական շինությունների և դրանցում բնակվող ընտանիքների կարգավիճակի գնահատում՝ մշակված չափորոշիչների համաձայն, դրանց շինթույլտվությունների, ավարտական ակտերի ձևակերպման և շահագրգիռ մարմիններին ներկայացման գործընթացի բարելավման ուղղությամբ:

153 շահառու ընտանիքների հետ «Ֆուլեր տնաշինական կենտրոն» ԲՀ-ն կնքել է պայմանագրեր, որից 127 շահառու ընտանիքների բնակելի տների շինարարական աշխատանքներն ավարտված են, իսկ 26 տների մասով դեռևս կատարվելիք աշխատանքներ կան: ՀՀ կառավարության 16.12.2021թ. թիվ 2053-Ն որոշմամբ ծրագրի ժամկետը երկարաձգվել է 2022թ.:

2022թ.-ին Լոռու մարզում քաղաքաշինության բնագավառում նախատեսվում է **5 540 8 մլն դրամի** աշխատանքների իրականացում:

IX. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐ

9.1 Տարածքային կառավարում

ՀՀ պետական բյուջեից մարզպետարանի ապարատի պահպանման ծախսերի և ենթակա կրթական և մշակութային ՊՈԱԿ-ներին հատկացված գումարների վերաբերյալ

2021-2022թթ.

	2021թ. փաստացի	2022թ. նախատեսված	2022թ.-ին 2021թ.-ի նկատմամբ /հազ. դրամ/	2022թ.-ին 2021թ.-ի նկատմամբ /%-ով/
ՀՀ Լոռու մարզպետարանի աշխատակազմի պահպանում	619350.5	587371.1	31979.4	94.8

ՀՀ Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագիր

Պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններին հատկացված գումար, որից՝	7952647.8	8731784.0	779136.2	109.8
ա/ Կրթական ոլորտի	7933161.5	8709298.0	776136.5	109.8
բ/ Մշակութային ոլորտի	19486.3	22486.0	2999.7	115.4

Մարզպետարանի ապարատի պահպանման ծախսերը 2022 թ.-ին նախատեսված է 587371.1 հազ. դրամ, կամ պակաս է նախորդ տարվա նկատմամբ 31979.4 հազ. դրամով /նվազել է՝ 5.2%-ով/։ ՀՀ Լոռու մարզպետարանի պահպանման ծախսերի «Վարչական սարքավորումներ» հոդվածով 2021թ. գումար չի նախատեսված, 2022թ. նշված հոդվածով նախատեսված է 1500.0 հազ. դրամ։

Կրթության ոլորտի պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններին հատկացված փաստացի գումարը 2021թ.-ին կազմել է 7952647.8 հազ. դրամ։ 2022թ.-ի համար նախատեսված է 8731784.0 հազ. դրամ/աճը՝ 9.8%/։

Մշակութային ոլորտի պետական ոչ առևտրային կազմակերպության /Լոռի-Փամբակի երկրագիտական թանգարան/ պահպանման ծախսերը 2022 թվականին նախատեսված է 22486.0 հազ. դրամ, նախորդ տարվա նկատմամբ աճը 15,4%։

Ծրագրերի իրականացման արդյունքում կապահովվի.

- ❖ օրենսդրությամբ մարզպետին վերապահված լիազորությունների արդյունավետ իրականացում,
- ❖ մարզպետի աշխատակազմի օպտիմալացում և կառուցվածքային փոփոխության իրականացում,
- ❖ մարզպետարանի աշխատատեղերի կահավորում և տեխնիկական հագեցում,
- ❖ համայնքների տնտեսական և սոցիալական ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից սուբվենցիաների տրամադրման գործընթացի շարունակում,
- ❖ մարզպետարանի տեղեկատվական, կառուցվածքային կառավարչական գործառույթների բարելավում,
- ❖ մարզպետարանի, ՏԻՄ-երի և ՀԳՄ տարածքային ստորաբաժանումների փոխհարաբերությունների սերտացում,
- ❖ մարզպետարանի քաղաքացիական ծառայողների վերապատրաստումների շարունակում,
- ❖ մարզպետի կողմից իրականացնել իրավական և մասնագիտական վերահսկողություն տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից իրականացվող լիազորությունների իրականացման նկատմամբ,

- ❖ մարզպետարանի և համայնքապետարանների մասնագետների, մարզային ռազմավարության իրականացման սուբյեկտների շարունակական մասնագիտական վերապատրաստումների իրականացում,
- ❖ մարզում չօգտագործվող պետական և համայնքային գույքի հաշվառումը, ըստ պիտանելիության աստիճանի դասակարգումը և իրականացվելիք ծրագրերի համար որպես արտադրական և գրասենյակային տարածքներ օգտագործելու համար սեփականատերերի հետ քննարկումների կազմակերպումը,
- ❖ մարզպետարանի աջակցությամբ կամ ուղղակի գործողություններով մարզում կատարված ներդրումների ծավալի ավելացումը,
- ❖ մարզպետարանի և ՏԻՄ-երի, մասնավոր հատվածի միջև համագործակցության մակարդակի բարձրացումը:

9.2 Տեղական ինքնակառավարում

2021թ. ՀՀ Լոռու մարզի համայնքներում 1 շնչին ընկնող սեփական եկամուտները (215.5 հազ. մարդ) փաստացի կազմել է 12.96 հազ. դրամ, 12.5 հազ. դրամ դրամ պլանավորվածի դիմաց, 2022թ. համար մարզում բնակչության 1 շնչի հաշվով սեփական եկամուտները չեն հաշվարկվել, քանի որ Վանաձոր խոշորացված համայնքի 2022թ. բյուջեն դեռևս հաստատված չէ:

Լոռու մարզի համայնքների բյուջեների սեփական եկամուտները 2021թ. համար նախատեսվել էր 2,835,952.9 հազ. դրամ, փաստացի կատարումը կազմել է 2,799,379.2 հազ. դրամ: 2022թ. համար նախատեսված տվյալները ամբողջական չեն, քանի որ Վանաձոր խոշորացված համայնքի 2022թ. բյուջեն դեռևս հաստատված չէ:

2022թ. տեղական ինքնակառավարման ոլորտի առաջնահերթություններն են.

- ❖ վարչատարածքային բարեփոխումների շարունակումը,
- ❖ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, համայնքապետարանների աշխատակազմերի տեխնիկական և մասնագիտական հմտությունների զարգացումը,
- ❖ համայնքների զարգացման ծրագրերը մարզային զարգացման ռազմավարությանը համապատասխանեցման շարունակումը.
- ❖ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից մատուցվող ծառայությունների որակից բնակչության բավարարվածության աստիճանի բարձրացումը,
- ❖ նախորդ տարվա համեմատությամբ համայնքների բյուջեների սեփական եկամուտների աճի ապահովումը,
- ❖ համայնքապետարանների աշխատակազմերի գործունեության արդյունավետության բարձրացումը, մատուցվող ծառայությունների որակի բարելավումը,
- ❖ համայնքների զարգացման գործընթացներում քաղաքացիական հասարակության մասնակցության ապահովումը,
- ❖ աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների որակի բարելավումը և հասանելիության ապահովումը:

9.3 Քաղաքացիական հասարակություն

2022 թվականի ընթացքում տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովելու նպատակով մարզպետարանի, ՏԻՄ-երի, ՋԼՄ-ների և մարզի հասարակական կազմակերպությունների համագործակցությամբ նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները.

- ❖ մարզում գործող ՋԼՄ-ների և հասարակական կազմակերպությունների հետ անհրաժեշտ համագործակցության կազմակերպում՝ հանրային իրազեկման աշխատանքներն առավել արդյունավետ դարձնելու նկատառումներով,
- ❖ պարբերաբար կազմակերպել հանրային քննարկումներ՝ հանրային կարևորություններ կայացնող հարցերի առնչությամբ,
- ❖ ապահովել մարզպետի, համայնքների ղեկավարների, ավագանու անդամների կողմից հանրությանը ներկայացվող հաշվետվությունների, ինչպես նաև մարզի տարեկան գործունեության ծրագրով նախատեսված միջոցառումների իրագործման վերաբերյալ տեղեկատվության մատչելիությունը,
- ❖ ապահովել մասնակցային կառավարումը և հասարակական կազմակերպություններին, քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչներին և բնակիչներին մասնակից դարձնել որոշումների ընդունմանը և բարձրացնել հանրության իրազեկվածության աստիճանը,
- ❖ շարունակել մարզպետարանի և համայնքների պաշտոնական ինտերնետային կայքերի հնարավորությունների կատարելագործման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները,
- ❖ մարզպետի, նրա տեղակալի և մարզպետարանի կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարների՝ համայնքներ կատարվող այցելությունների լուսաբանման աշխատանքների շարունակական կազմակերպում:

9.4 Արտակարգ իրավիճակների բնակչության և տարածքների պաշտպանություն

Բնական և տեխնածին աղետների ժամանակ բնակչության պաշտպանվածության խնդիրը պետք է մշտապես գտնվի պատասխանատու մարմինների ուշադրության կենտրոնում: Ռիսկերի նվազեցման գործընթացում գլխավոր պայմանը հասարակության պատրաստվածությունն է բնական և տեխնածին աղետներին: Այս գործընթացում կարևորվում է աղետների վերաբերյալ տեղեկատվական, վերլուծական, ինչպես նաև ազդարարման, իրազեկման աշխատանքների կազմակերպումը:

Լոռու մարզը՝ աղետների առումով, գտնվում է բարձր ռիսկային գոտում, որը լուրջ սպառնալիք է ազգաբնակչության, մարզի և համայնքների կայուն զարգացման համար: Աղետների ռիսկի կառավարման (ԱՌԿ) կարողությունների զարգացումը կարևոր նախադրյալ է համայնքի անվտանգ լինելու համար:

ԱՌԿ համակարգը գործընթացների և գործառույթների մի շրջանակ է, որի նպատակն է բարձրացնել աղետներին դիմակայելու կարողությունները: Այն նպատակաուղղված է կանխելու կամ կանխարգելելու վտանգները, նվազեցնելու այդ վտանգների հնարավոր բացասական ազդեցությունը, ինչպես նաև նպաստելու, մարզի, համայնքների և հասարակության կայուն զարգացմանը:

Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ոլորտում 2022 թվականի հիմնական միջոցառումներն են՝

- ❖ Աղետների ռիսկի կառավարման պլանից բխող ծրագրերի մշակում, այդ թվում նաև նոր կազմվող զարգացման ծրագրերում աղետների ռիսկերի նվազեցման բաղադրիչների ներառում.
- ❖ ազդարարման, տարահանման և պատսպարման հարցերով բնակչության իրազեկվածության ապահովում
- ❖ մարզի բնակչության ազդարարման համակարգի արդիականացում և վերազինում
- ❖ համայնքներում և կազմակերպություններում բնակչության և աշխատակիցների պատսպարման համար նախատեսված պաշտպանական կառույցների սպասարկման կազմավորումների ստեղծում
- ❖ մարզային և համայնքային բյուջեներում արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության և քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտներում միջոցառումների իրականացման նպատակով համապատասխան ֆինանսական միջոցների նախատեսում
- ❖ մարզպետների և համայնքների ղեկավարների կառավարման կետերի վերանորոգում և վերազինում
- ❖ հաշվառված հրշեջ հիդրանտների և հրշեջ ծորակների սարքինության, համապատասխանության և բավարար քանակի ապահովում
- ❖ հրդեհային կանխարգելման աշխատանքների իրականացում (խոտհոնձ, վերահսկվող կրակ, ոռոգման համակարգերի կանոնավոր աշխատանք, հակահրդեհային պատնեշների կառուցում և այլն)
- ❖ նոր միավորված համայնքների, հանրակրթական դպրոցների և նախակրթական ուսումնական հաստատությունների աղետների ռիսկի կառավարման պլանների մշակման գործընթացի ուղղությամբ աշխատանքների իրականացում,
- ❖ մարզերի բնակչության պատսպարման հնարավորությունների ավելացում, մարզի բազմաբնակարան շենքերի նկուղների հաշվառում, բազմաբնակարան շենքերի նկուղներում բնակչության կցագրման հաշվարկների ճշգրտում,
- ❖ մարզի բոլոր մակարդակների նոր ԲՊ պլանների, պլան-ժամանակացույցերի և տարահանման հաշվարկների հաստատում՝ դրանք դարձնելով իրատեսական, հատուկ ուշադրություն դարձնելով ԲՊ ծառայությունների և ԲՊ կազմավորումների անձնակազմերի համալրվածությանը՝ հաշվի առնելով նրանց տարիքային և զորահավաքին ներգրավվածության առանձնահատկությունները:

Լոռու մարզի դպրոցներում և մանկապարտեզներում սեյսմապաշտպանության վարքականոնների ուսուցման, ուսումնական տագնապ-վարժանքների, իսկ մարզպետարանների, գյուղապետարանների և համայնքապետարանների աշխատակիցների համար՝ սեյսմապաշտպանության թեմայով իրազեկման բարձրացման աշխատանքների կազմակերպում և իրականացում:

Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, կազմակերպությունների պատրաստվածության բարձրացման նպատակով 2022 թվականին անց են կացվելու ուսումնավարժություններ՝

- ❖ Մեկ շտաբային ուսումնավարժություն.
- ❖ Մարզի 10 համայնքների կողմից շտաբային ուսումնավարժությունների անցկացում.
- ❖ Մեկ ցուցադրական հատուկ տակտիկական ուսումնավարժության անցկացում.
- ❖ Հատուկ տակտիկական ուսումնավարժության անցկացում մարզի 5 կազմակերպություններում:

Մյուս հիմնախնդիրը գարնանային հնարավոր հեղեղումների կանխարգելումն է, որի նպատակով մարզի տարածքում պետք է կատարվեն գետերի հունների, հեղեղատարների մաքրման և ավապաշտպան կառույցների վերանորոգման աշխատանքներ:

2022թ. նախատեսվում է համայնքների բյուջեների միջոցներով իրականացնել սելավատարների և հեղեղատարների մաքրման ու նորոգման աշխատանքներ:

Ճ. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

Լոռու մարզի 2022 գործունեության ծրագրի համար կարևորվում է մշտադիտարկումը, որը կիրականացվի մարզային վարչակազմի կողմից՝ մոնիտորինգի և գնահատման (ՄԳ) համակարգի միջոցով: ՄԳ համակարգը կվերահսկի Ծրագրի կատարումը, կամփոփի 2021 թվականի գործունեության արդյունքները՝ ՄԶՌ նպատակներին հասնելու առումով:

Մոնիտորինգի տարեկան հաշվետվությունը կամփոփի տարվա ընթացքում նախատեսված բոլոր միջոցառումների վերաբերյալ ՄԳ համակարգից ստացված արդյունքները: Այն կներառի հետևյալ գլխավոր բաժինները.

- ❖ տարեկան ծրագրի շրջանակներում իրականացված միջոցառումները (պլանավորված և չպլանավորված), կատարված ծախսերը և արդյունքները,
- ❖ հաջորդ տարվա հիմնախնդիրները, այդ թվում՝ քաղաքականությունների ուրվագծումը:

ՄԳ տարեկան հաշվետվությունը պատրաստելուց հետո կկազմակերպվի ՄԳ արդյունքներն ամփոփող խորհրդակցություն, որին կմասնակցեն ինչպես մարզի խորհրդի, այնպես էլ քաղհասարակության և դոնոր կազմակերպությունների ներկայացուցիչները:

XI. ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ 2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ

Լոռու մարզի 2022 թվականի գործունեության ծրագրի ընդհանուր ֆինանսավորումը կազմում է 66,697,513.4 հազար դրամ, այդ թվում՝

- պետական բյուջե 53, 623,305.0 հազար դրամ
 - սեփական միջոցներ* 20,927,680.3 հազար դրամ
 - վարկային միջոցներ* 32,695,624.7 հազար դրամ
- միջազգային ու դոնոր կազմակերպությունների միջոցներ 2,197,662.2 հազար դրամ
- համայնքային ներդրումներ 4,615,176.2 հազար դրամ
- մասնավոր ներդրումներ 6,261,370.0 հազար դրամ
- այլ աղբյուրներ 0,0 հազար դրամ:

2022 թվականին նախատեսվում է ստեղծել **806 մշտական և 2574 ժամանակավոր աշխատատեղ**:

XII. ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1 - ՀՀ Լոռու մարզի 2017-2025 թվականների զարգացման
նազմավարությանից բխող 2022 թվականի տարեկան գործունեության
ծրագրի տրամաբանական հենք

Հավելված 2 - ՀՀ Լոռու մարզի 2017-2025 թվականների զարգացման
նազմավարությանից բխող 2022 թվականի տարեկան գործունեության
ծրագրով նախատեսված միջոցառումների ֆինանսավորումը՝ ըստ
ոլորտների

Հավելված 3 - ՀՀ Լոռու մարզի 2017-2025 թվականների զարգացման
նազմավարությանից բխող 2022 թվականի տարեկան գործունեության
ծրագրով նախատեսված բոլոր ոլորտների ամփոփ ֆինանսավորումը